

N:o 9.

Ank. till Riksd. kansli den 28 april 1896 kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående beredande af tillfälle för fiskeribefolkningen i Göteborgs- och Bohus län att förvärfva eganderätt till de tomter, hvarå dess bostäder äro uppförda m. m.

Uti en inom Andra Kammaren väckt, till förberedande behandling af det sammansatta stats- och lagutskottet öfverlemnad motion (n:o 130) hafva herrar *J. A. Johansson* i Bastholmen, *H. Holmlin*, *P. Andreasson*, *C. G. Grundell* och *A. E. Baaz* hemställt, att Riksdagen ville

dels besluta att i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om utredning, huru på lämpligaste sätt fiskeribefolkningen i Göteborgs- och Bohus län kunde beredas tillfälle till förvärfvande af eganderätt till de tomter, på hvilka densamma bostäder och andra för fiskets bedrivande nödiga byggnader äro uppförda, och att Kongl. Maj:t derefter täcktes till Riksdagen aflåta de förslag, hvartill den verkställda utredningen kunde föranleda;

dels ock för vinnande af nämnda utredning, som lämpligen syntes kunna ske genom tillsättandet af en komité, ställa till Kongl. Maj:ts förfogande ett förslagsanslag af 5,000 kronor.

Till stöd för sitt förslag hafva motionärerna, med förmälan att fiskarena i Göteborgs- och Bohus län i allmänhet endast med ett tyst

Bih. till. Riksd. Prot. 1896. 4 Saml. 2 Afd. 9 Häft. (N:o 9).

medgifvande af jordegarna nedslagit sina bopålar å för fisket lämpliga strandplatser och följaktligen kunde af jordegarna tvingas att antingen erlægga en oskäligt hög tomtafgift eller nedrifva sina hus och afflytta, vidare anför, bland annat, följande.

Äfven om i vissa fall skriftliga öfverenskommelser träffats med jordegarna om nyttjanderätt till tomtarna, hade aftalen dock sällan juridiskt bindande form. Undantag härifrån erbjöde visserligen de till ett antal af 13 fiskelägen, som tillhörde den så kallade Kongl. och Hvittfeldska stipendii-ibrättningen. Nämnda institution, som egde icke mindre än 2 säterier om hvarterda 3 mantal och omkring 130 hela hemman inom länet, hade å nämnda fiskelägen upplåtit icke mindre än omkring 1,250 tomtplatser på lifstid åt fiskare mot en tomtlega, som hvar tjugonde år faststaldes af Kongl. Maj:t. Någon eganderätt till den grund, hvarå husen vore uppförda, egde fiskarena dock icke i något af ofvan anmärkta fall. Husen stode följaktligen på ofri grund, hvaraf följde, att de juridiskt betraktades såsom lös egendom och icke kunde i fall af behof in-tecknas. En fiskare, som under storm förlorat sina fångstredskap, med hvilka han skulle försörja sig och de sina, vore endast af nämnda orsak mången gång beröfvad möjligheten att ånyo komma till ekonomiskt oberoende, och fölle måhända slutligen fattigvården till last.

Härefter hafva motionärerna påpekat, hurusom vid fiskelägenas bebyggande icke följdes någon ordnad byggnadsplan, hvarigenom till främjande af sundhet och förminskande af eldfara nödigt utrymme lemnades åt hvarje tomt, äfvensom framhållit, att de bohuslänska fiskarena utgjorde betydligt mera än en tredjedel af landets samtliga fiskare och befunne sig i stark tillväxt samt att hafsfisket för hvarje år blifvit af allt större betydelse för vår handel och industri.

De lagstiftningsåtgärder, som motionärerna ansåge nödiga och nyttiga för åstadkommande af bättre vilkor för ifrågavarande fiskarebefolkning, skulle afse dels *utvägar att åt densamma bereda möjlighet att förvärfva eganderätt till den grund, hvarpå husen äro uppförda*, dels ock *att bättre ordna fiskelägenas framtida bebyggande*.

För beredande åt de bohuslänska fiskarena af eganderätt till de tomter, som de bebyggde, syntes — yttra motionärerna — endast två utvägar förefinnas, nemligen: *frivillig öfverenskommelse med jordegarna eller statens expropriering af tomtplatserna för fiskarens räkning*. Ehuru den förre utvägen med ömsesidig god vilja kunde anlitas, då tomt-egarna vore enskilda jordegare, eller skifteslag, som ofta hade fiske-lägenas områden såsom samfälligheter, ansåge motionärerna, att expro-

priation vore den enda möjligheten att tillgripa i fråga om sådana fiskelägen, som låge å mark, tillhörig den Hvitfeldska stiftelsen, enär den sistnämnda knappast vore berättigad att afhända sig områden, som till densamma donerats.

Då af hvad till utskottets kännedom kommit obestriddigt synes framgå, att menliga rubbningar lätt kunna föranledas i den bohuslänska fiskeribefolkningens fäderneärfda näringsfång, på grund af osäkerheten i dess bostadsförhållanden, hvilken osäkerhet jemväl i öfrigt för densamma medför afsevärda olägenheter, har det, med hänsyn till det bohuslänska fiskets stora betydelse, synts utskottet vara en statsmagternas uppmärksamhet väl värd angelägenhet att söka afhjelpa förevarande missförhållanden, så vidt detta utan att skada andra berättigade intressen kan låta sig göra. Utskottet har emellertid icke varit i tillfälle att skaffa sig en tillräcklig kännedom om de faktiska förhållandena i förevarande hänseenden, och då en sådan kännedom är första villkoret för att ett förslag till frågans lösning skall kunna framställas, har utskottet icke heller ansett sig nu kunna förorda ett förslag af den omfattning, motionen angifver.

Men på det att icke samma hinder för frågans rätta bedömande alltjemt måtte förefinnas, har utskottet trott sig med anledning af motionen böra förorda en skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan om fullständig utredning angående den bohuslänska fiskeribefolkningens nuvarande bostadsförhållanden. Om en sådan utredning blefve för Riksdagen framlagd, skulle Riksdagen kunna vinna en säker insigt om arten och vidden af det förefintliga behovet samt äfven erhålla en tillförlitlig grundval för bedömandet af de förslag, som framställas till behovets lindrande eller afhjelpande.

För den händelse särskilda kostnader för en sådan utredning skulle visa sig erforderliga, lära dessa kunna på Kongl. Maj:ts befallning af statskontoret förskotteras, då förskotten sedermera kunna af Riksdagen ersättas. Beviljandet af anslag för ändamålet synes derfor nu icke vara nödvändigt.

På grund af hvad sålunda anförts hemställer utskottet,

att Riksdagen, med anledning af ifrågavarande, utaf herr J. A. Johansson m. fl. väckta motion, må i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes låta verkställa och till Riksdagens kännedom meddela utredning angående fiskeribefolkningens i

Göteborgs och Bohus län nuvarande bostadsförhållanden.

Stockholm den 28 april 1896.

På det sammansatta utskottets vägnar:

GOTTFRID BILLING.

Reservation

af herr *I. Kerfstedt.*
